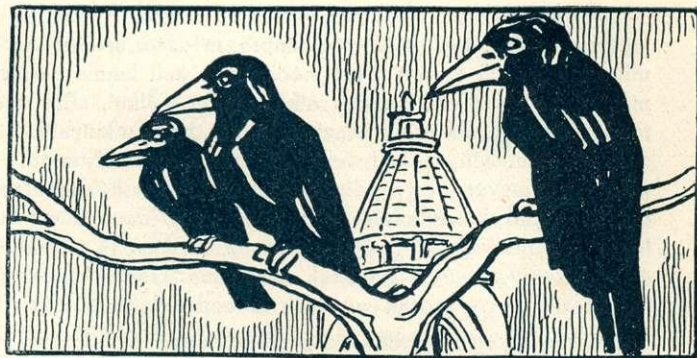

MI-ÚJSÁG AZ-ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST-SZÉKESFŐVÁROS-ÁLLAT-ÉS-NÖVÉNYKERTJÉNEK-KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1917.

IV. évfolyam. 1. szám.

Hétfő, január 15.

Egyes szám ára 20 f

Dr. LENDL ADOLF és Dr. MÁRKUS JENŐ
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL

Megjelen május—szeptember hónapokban
minden kedden és pénteken, azontúl havonta
legalább egyszer. „A Természet” melléklapja

HIREK

***

Tél az állatkertben. A december nem hozta meg a várva-várt havat és jeget, az állatkert téli szezonja tehát nem kezdődhetett meg az elmúlt hónapban. Január első napjaiban vált csak annyira hideggé az idő, hogy megnyilhatott az állatkert korszolyapályája s azon a néhány napon a régi vidám és élénk élet uralkodott az állatkertben. Remélhető, hogy január és február folyamán még sok jégnap lesz — legalább is az időjósok ezt jósolják — s akkor az állatkert közönsége kipótolja azt, amit decemberben elvesztett.

Az erdélyi bivaly dicsérete. Tartler német birodalmi állattenyésztési felügyelő a német szaklapokban, különösen az igen elterjedt „Natur” hasábjain lelkes propagandát folytat amellelt, hogy a Magyarországon honos úgynevezett erdélyi bivaly Németországban is megtelepíttessék. A *bivaly* (*Bos bubalus* H. Sm. — *Bubalus buffelus* L.) 596-ban került Európába szűkebb hazájából, Keletindiából és Ceylon szigetéről. Teje rendkívül sűrű és ízletes, értékesebb a tehéntejénél, húsa, bár kevésbé értékes a marha hújánál, jó, ezenfelül mint izmos ígás állat megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz a gazdaságban s újabban már a nagy gyártelepeken is. Ezek a tulajdonságok fokozottabb mértékben vannak meg a magyarországi bivalyban, s így nagyon is érthető, ha a német szakértő ez értékes állatfaj megtelepítése érdekében agitál, annál is inkább, mert a bivaly rendkívül kevéssel beéri, igényei alig vannak s megeszti az értéktelen „savanyú” takarmányt is, melynek élvezetétől a szarvasmarha húzódozik.

A háborús sebészet újabb eredményei. A bécsi Urániában dr. *Clairmont* tanár, a neves sebész rendkívül érdekes előadást tartott a sebészetnek a mostani háború alatt tett tapasztalatairól. A háború elején az összes harctereken rendkívül gyakori volt a *merevgörcs*, de profilaktikus szerumkezeléssel sikerült az esetek számát minimumra redukálni, úgy, hogy ez a rettenetes betegség ma már sokat veszített veszedelmes voltából. Igen jó eredménnyel használták az orvosok az újonnan feltalált *bajor sebkenőcsöt*, melynek egyik üdvös hatása, hogy gyorsan és bőségesen elősegíti új szövetek képződését. Kitűnő segítőeszköze volt a harctéri sebészetnek a *röntgenezés*, melyet számtalan esetben alkalmaztak. Bámulatosak azok az eredmények, melyeket a sebészet idegen csontok vagy mesterséges pótlanyag behelyezése útján csontzúzódások és csonttörések eseteiben elértek. dr. *Clairmont* végül azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a *haslövészek* eseteiben elengedhetetlenül szükséges-e az azonnal való műtét? Statisztikai tabellákkal kimutatta, hogy a halandóság minimumát sikerül elérni ez operációknál, így az azonnali műtét ajánlatosnak látszik.

A géorrh csavarja és az árvalányhaj zászlója. Hogy a természet biológiai és fiziológiai célok elérésére néha mily csodásan célszerű mechanikai eszközöket vesz igénybe, annak bizonyítéka többek közt a géorrh (*Erodium cicutarium*) és az árvalányhaj (*Stipa pennata*) termése. Az előbbinek termése ugyanis egy spirális függvénnyel bíró, tühegyességű ár, melynek függvénye abban a pillanatban, mikor a mag alkalmas talajra kerül és nedvesség éri, önmagától forogni kezd s a termő talajba fúrja be a magot. Némileg hasonló ehhez az árvalányhaj ismert természetászlaja. Itt a szintén tühegyes mag zászlónyélszerű meghosszabbodásán kócsag-tollra emlékeztető függvénye van. Ez a függ-

vény — a tulajdonképeni „árvalányhaj” — kettős célt szolgál. Először ennél fogva hordja szét a szél a magot, másodsor pedig, ha a hegyes tüveg megállt a földben, a szél ennél fogva csavarja be a magot a földbe. Hogy itt a természet csupán a magnak alkalmas talajba való hatolását akarta elérni, kitűnik abból, hogy mihelyt ez megtörtént, úgy a géorrh, mint az árvalányhaj termésfüggeléke, mint célját betöltött s immár felesleges szer, lehull.

A rothadt burgonyát nem kell eldobni! A háborús szükség e napjaiban kétszeres értéke van annak az okos intelemnek, melyet dr. *C. Wehmer* hangoztat egy világszerte elterjedt német napilap hasábjain. *Wehmer* szerint ismeretes, hogy különösen ott, ahol sok burgonya van felhalmozva, tavasz felé rohamosan szaporodik a megromlott burgonyák száma, úgy, hogy az értékvesztés néha igen nagy mértéket ölt. Németországban különösen az elmúlt évben romlott meg rengeteg mennyiségű burgonya s ebből egész waggonrakományok kerültek a trágyadombra. Ez annál sajnálatosabb, mert a *beteg burgonyagumó sem értéktelen* és megérdemli, hogy gyűjtsék. A burgonya legényesebb alkotórésze ugyanis a *keményítő* és épen ezt hagyja teljesen érintetlenül a gumó rothadásának bármely faja, vagyis úgy a nedves, mint a száraz rothadás. A különféle mikroorganizmusok (bakteriumok és gombák) ugyanis csak a sejtszövetburkot és a plazmát támadják meg s így a rothadt gumó lényegileg vízenyős vagy összeszáradt keményítőmaggából áll. Ahol tehát a rothadt burgonyával — melyet esetleg megfőznek — nem etetnek állatokat, ami semmi veszedelemmel nem jár, ott az összegyűjtött rothadt burgonyamennyiségből port lehet előállítani örlés útján, melynek igen nagy az állati táplálóértéke s ipari célokra is feldolgozható.

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL.